

XX I XXI ZJAZD ORNITOLOGÓW ŚLĄSKA

20th AND 21st MEETINGS OF SILESIAN ORNITHOLOGISTS

Wzrastające zainteresowanie naszymi Zjazdami i coraz większa liczba uczestników spowodowało, że po raz pierwszy od bardzo wielu lat byliśmy zmuszeni opuścić mury naszego macierzystego Instytutu. Gościny udzielił nam Instytut Chemii, którego Duża Sala Wykładowa, choć większa od tej w Instytucie Zoologii, także wypełniła się po brzegi. Zresztą była ku temu niebywała okazja: XX jubileuszowy Zjazd. To historyczne wydarzenie miało miejsce 6 marca 1999. Tradycyjnie obrady otworzył prof. Andrzej Dyrz przypominając pokrótce historię dotychczasowych spotkań. Historii, ale już nieco bardziej odległej, bo dotyczącej pierwszej połowy XX wieku, poświęcone było wystąpienie Tadeusza Hadasia. Przybliżył on wszystkim czasy, kiedy na tych ziemiach działali niemieccy ornitolodzy, ich dokonania oraz głównych animatorów ówczesnego ruchu ornitologicznego. Następne wystąpienia dotyczyły już teraźniejszości. Krzysztof Konieczny przedstawił wyniki swoich obserwacji nad biologią lęgów żurawia, udzielając zarazem wielu praktycznych wskazówek ułatwiających wykrywanie tego gatunku w terenie. Jacek Betleja omówił aktualny stan polskiej populacji naszego herbowego gatunku – ślepowrona, której znaczna część gnieździ się w granicach Śląska. W kolejnym wystąpieniu Andrzej Czapulak przedstawił postępy prac nad opracowywaniem materiałów nadsyłanych do Kartoteki Awifauny Śląska. Po raz pierwszy po kilkuletniej przerwie zaprezentowane zostały aktualne mapy rozmieszczenia wybranych gatunków ptaków. Sesję przedpołudniową zakończyło tradycyjne wystąpienie Tadeusza Stawarczyka omawiające najciekawsze obserwacje ptaków na Śląsku w roku 1998.

Sesję popołudniową otworzyło wystąpienie prof. Jana Bednorza, który omówił zmiany w awifaunie Wielkopolski. Była to zapowiedź kolejnego regionalnego opracowania, które ukazało się drukiem w roku 2000. Następnie po raz kolejny gościliśmy prelegenta z zagranicy. Tomas Bělka przedstawił uczestnikom Zjazdu sytuację sokoła wędrownego w Czechach. Stałym punktem programu Zjazdów są kończące je prezentacje przeżroczy z podróży zagranicznych. Jan Lontkowski i Tadeusz Stawarczyk podzieli się wrażeniami ze swoich wyjazdów do Turcji i Izraela.

XXI Zjazd także odbył się na „obczyźnie”, a gościny udzieliła nam Akademia Rolnicza. Zjazd odbył się 4 marca 2000 roku. Po uroczystym otwarciu obrad przez prof. Andrzeja Dyrca, miejsce na mównicy zajął Mariusz Ostański. W swoim wystąpieniu podsumował on wieloletnie obserwacje górnośląskich ornitologów nad zimowaniem ptaków wodnych na Zb. Dzierżno, jednej z najważniejszych ostoi tej grupy ptaków. Następnie kolejny przedstawiciel Górnego Śląska – Jacek Betleja – przedstawił awifaunę niewielkiej, ale bardzo interesującej rzeki Soły. Innej rzeki, a konkretnie Odry i jej doliny, dotyczył kolejny referat. Paweł Czechowski i Sławomir Rubacha w imieniu grupy zielonogórskiej omówili występowanie ptaków w dolinie Odry od Nowej Soli do ujścia Nysy Łużyckiej. Przedpołudniową sesję zakończyło wystąpienie Andrzeja Czapulaka, poświęcone rozmieszczeniu wybranych gatunków ptaków na Śląsku. Tym razem główny nacisk został położony na gatunki występujące w lasach, tj. w środowisku, w którym jak wykazał prelegent, mamy jeszcze wiele „białych plam”.

W programie sesji popołudniowej były trzy prezentacje. W pierwszej Tadeusz Stawarczyk przedstawił wyniki waloryzacji zbiorników wodnych Śląska, wskazując, które zbiorniki mają obecnie największe znaczenie dla ptaków, zarówno w skali krajowej, jak i regionalnej. Omówił również, jak zmieniała się wartość tych zbiorników. Taka analiza była możliwa w dużej mierze dzięki materiałom zgromadzonym w naszej regionalnej Kartotece.

W kolejnym wystąpieniu Tadeusz Mizera zapoznał uczestników Zjazdu ze swoimi badaniami nad orlikiem grubodziobym na Bagnach Biebrzańskich. Niewątpliwie było to jedno z najciekawszych wystąpień, dostarczające tym, którzy je wysłuchali wiele interesujących informacji o biologii tego gatunku. Kończącym punktem programu był tradycyjny pokaz przeżrocy. Tym razem wraz z Michałem Skakujem udaliśmy się w podróż na Florydę.

Pomimo zmiany miejsca odbywania obrad, Zjazdu cieszyły się niesłabnącym powodzeniem. W XX Zjeździe uczestniczyło ponad 200, a w XXI – 170 osób. Podczas obu Zjazdów uhonorowani zostali najbardziej aktywni współpracownicy. W roku 1999 Złotymi Odznakami Śląskiego Klubu Ornitologicznego nagrodzeni zostali Paweł Czechowski, Marcin Bocheński, Marcin Sidelnik i Krzysztof Henel. Natomiast w roku 2000 na ten zaszczyt zasłużyli sobie Krzysztof Garncarz, Zbigniew Kajzer, Robert Kruszyk i Robert Zbroński.

Programy Zjazdów niekiedy ulegały zmianie w ostatniej chwili. Z tego powodu w relacji z XIX Zjazdu zostało przeoczone wystąpienie Bożeny Gramsz o pracach nad atlasem ptaków Karkonoszy. Prelegentkę niniejszym gorąco przepraszam.